SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE

WYDZIAŁU POWIATOWEGO POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO

po myśli par. 127 ordynacji powiatowej dla prowincji wschodnich z dnia $\frac{13.\ XII.\ 1872\ r.}{19.\ III.\ 1881\ r.}$

Za czas od 1-go kwietnia 1933 r.
do 31-go marca 1934 r.

SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE

WYDZIAŁU POWIATOWEGO POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO

po myśli par. 127 ordynacji powiatowej dla prowincji wschodnich z dnia 13. XII. 1872 r. / 19. III. 1881 r.

Za czas od 1-go kwietnia 1933 r. do 31-go marca 1934 r.

Odbito w Drukarni Polskiej - Sępólno.

I. Statystyka

W stosunku do roku zeszłego nie zaszły żadne poważniejsze zmiany.

II. Starosta Powiatowy i Zastępca

Na czele powiatu stoi od 16. VII. 1926 r. Starosta Powiatowy Jan Ornass, zastępcą Starosty Powiatowego zamianowany został asesor Starostwa Powiatowego Karol Woyciechowski, który urzęduje od 16 kwietnia 1932 r.

III. Rada Powiatowa

Skład Rady Powiatowej nie uległ zmianie. Rada Powiatowa w roku sprawozdawczym odbyła 3 posiedzenia a mianowicie: 28. VI., 20. XII. 1933 r. i 23. II. 1934 r. na których załatwiono 37 spraw.

IV. Wydział Powiatowy

Skład Wydziału Powiatowego uległ zmianie. W miejsce członka Wydziału Powiatowego Juljana Gliszczyńskiego z Zboża, który złożył mandat członka Wydziału Powiatowego, wszedł w skład Wydziału Powiatowego Daroń Jan z Kamienia. Posiedzeń odbył Wydział Powiatowy 12, na których załatwiono 357 spraw.

Ogólna liczba dziennika biurowego wynosi 8887.

V. Sejmik Wojewódzki

Członkami Sejmiku Wojewódzkiego są:

1) Ornass Jan, Starosta Powiatowy
2) Prądzyński Lucjan, ziemianin z Skarpy

zastępcami są:

1) Daroń Jan, rolnik z Kamienia
2) Rajewski Kasper, sekr. Z. Z. P. z Kamienia.

VI. Urzędnicy Wydziału Powiatowego

Zmiany w składzie urzędników w roku sprawozdawczym nie zaszły.

VII. Sprawozdanie z wykonania budżetu

Powiatowej Kasy Komunalnej za r. 1933/34 i zestawienie finansów powiatowych

Zestawienie rozchodów

Dział	Wyszczególnienie	Budżetem uchwalono	Wydano
I.	Administracja	61.214,73	58.798,27
II.	Majątek	—	—
III.	Przedsiębiorstwa	—	—
IV.	Spłata długów	29.367,84	28.696,75
V.	Drogi i place publiczne	73.075,42	67.637,05
VI.	Oświata	6.550,00	6.344,23
VII.	Kultura i sztuka	350,00	200,—
VIII.	Zdrowie publiczne	12.996,71	11.596,43
IX.	Opieka Społeczna	20.625,50	20.440,02
X.	Popieranie rolnictwa	5.912,50	2.792,36
XI.	Popieranie przemysłu i handlu	150,00	150,00
XII.	Bezpieczeństwo publiczne	750,00	554,90
XII a	Świadczenia na rzecz innych związków samorządowych	28.000,00	23.072,35
XIII.	Różne	21.158,87	19.227,22
	Zwyczajne:	260.151,57	239.509,58
	Nadzwyczajne		
I.	Administracja	15.000,00	15.000,00
V.	Drogi i place publiczne	—	—
VIII.	Pokrycie niedoboru budżetowego z ubiegłego okresu obrachunkowego	23.161,01	23.161,01
	Razem:	298.312,58	277.670,59

Zestawienie dochodów

Dział	Wyszczególnienie	Budżetem uchwalono	Wpłynęło
I.	Majątek	7.734,00	4.448,11
II.	Przedsiębiorstwa	—	—
III.	Subwencje i dotacje	3.057,00	2.749,92
IV.	Zwroty	51.166,62	44.238,39
V.	Opłaty administracyjne	300,00	559,80
VI.	Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	500,00	—
VII.	Dopłaty	—	—
VIII.	Udział w podatkach państwowych	7.000,00	7.182,99
IX.	Dodatki od podatków państwowych	49.800,00	54.094,61
X.	Podatki samoistne	112.370,31	108.696,64
XI.	Różne	29.779,31	32.018,77
	Zwyczajne:	261.707,24	253.989,23
	Nadzwyczajne		
I.	Ze sprzedaży majątku	—	—
IV.	Różne	15.000,00	15.000,00
VIII.	Nadwyżka budżetowa z ubiegłych okresów budżetowych	21.605,34	21.605,34
	Razem:	298.312,58	290.594,57

Ogólny dochód wynosi . . 290.594,57 zł
Ogólny rozchód wynosi . . 277.670,59 zł

Nadwyżka budżetowa: 12.923,98 zł

VIII. Sprawozdanie z wykonania budżetu
Szpitala Powiatowego w Więcborku za rok 1933/34

Zestawienie rozchodów

Dział	Wyszczególnienie	Budżetem uchwalono	Wydano
	Zwyczajne		
VIII.	Administracja Szpitala Powiatowego . . .	65.161,40	47.153,36
	Nadzwyczajne	15.000,00	7.056,86
	Razem:	80.161,40	54.210,22

Zestawienie dochodów

Dział	Wyszczególnienie	Budżetem uchwalono	Wpłynęło
	Zwyczajne		
VI.	Administracja Szpitala Powiatowego . . .	65.161,40	41.293,60
	Nadzwyczajne	15.000,00	—
	Razem:	80.161,40	41.293,60

Wykonanie budżetu

Ogólny dochód wynosi . .	**41.293,60 zł**
Ogólny rozchód wynosi . .	**54.210,22 zł**
Niedobór:	**12.916,62 zł**

IX. Wydajność podatków i opłat na rzecz powiatu
w roku 1933/34

L. b.	Wyszczególnienie	Wpływ zł gr
1	Udział w podatkach państwowych	7.182,99
2	Dodatek do państwowego podatku gruntowego	41.609,02
3	Połowa podatku do podatku przemysłowego	2.757,52
4	2/3 dodatku do państw. podatku od spożycia, zużycia i produkcji . .	3.439,39
5	Połowa dodatku do opłat państw. od wyrobu i przerobu spirytusu, od sprzedaży spirytusu, wyrobu drożdży oraz napojów alkoholowych .	1.292,33
6	Opłata od pism tyczących się przeniesienia własności nieruchomości .	4.996,35
7	Podatek od zaprotestowanych weksli	—
8	Podatek od spadków i darowizn	—
9	Podatek od prawa polowania	1.128,07
10	Opłaty za utrzymanie dróg	45.033,87
11	Dodatek do państwowego podatku dochodowego	55.667,20
12	Podatek od psów	6.624,50
13	Podatek wojskowy	243,00
14	Opłaty administracyjne	559,80
15	Za wymiar podatków państwowych	296,56
16	Zwroty sum na utrzymanie dróg gminnych	247,00
17	Zwrot kosztów utrzymania dróg dojazdowych	59,21
	Razem:	171.136,81

X. Księga inwentarzowa

Stan czynny

Inwentarz stanu majątkowego

Grupa	Pozycja	Aktywa	Wartość: Sumy pozycyj	Wartość: Sumy grup	Uwagi i objaśnienia
			zł gr	zł gr	
I.		**Nieruchomości:**			
	1.	Budowle	476.999,12		
	2.	Place zabudowane . . .	22.722,00		
	3.	Place budowlane niezabudow. .	—		
	4.	Parki	1.800,00	501.521,12	
II.		**Inwestycje w budowie:**	—	—	
III.		**Ruchomości:**			
	1.	Inwentarz urządzenie . .	106.924,32		
	2.	Tabor	3.384,00		
	3.	Urządzenie biur Policji Państw.	245,00		
	4.	Urządzenie Szpitala Pow. . .	25.087,13	135.640,45	
IV.		**Aktywa przedsiębiorstw kom.:**	—	—	
V.		**Aktywa fundacji:**	—	—	
VI.		**Materjały i zapasy** . . .	16.040,00	16.040,00	Kamień sur. 133 m³ à 8,— zł = 1.064,— Tłucz. 1106 m³ à 12,— zł = 13.272,— Półbr. 42 m³ à 22,— zł = 924,— Żwir 195 m³ à 4,— zł = 780,— 16.040,—
VII.		**Lokaty:**			
	1.	Sumy hipoteczne . . .	48.000,00		
	2.	Papiery wartościowe . . .	9.644,50	57.644,50	
VIII.		**Sumy komunalne w Kasach in. związków komunaln. oraz w Kasach Urzędów Skarbowych:**	—	—	
IX.		**Pozostałości czynne na rachunkach bieżących w instytucjach finansowych:**			
	1.	Pocztowa Kasa Oszczędności .	4.675,87	4.675,87	
X.		**Kasa**	1.711,36	1.711,36	Związek Kom. 1.572,77 Szpital Pow. 138,59 1.711,36
XI.		**Inne aktywa:**			
	1.	Zaliczka zwrotna . . .	20.241,80		
	2.	Zaliczka budżetowa . . .	129.037,90		
	3.	Dłużnicy Szpitala Powiatowego	6.654,54	155.934,24	
XII.		**Depozyty walorowe** . . .	30.000,00	30.000,00	
XIII.		**Przewyżka stanu biernego nad stanem czynnym:**	—	—	
		Suma stanu czynnego:		903.167,54	
		Należności względne:			
	1.	Różni za gwarancje udzielone .	—	—	
	2.	Gwarancje przyjęte . . .	21.250,00	21.250,00	
		Ogółem:		924.417,54	

per 31 marca 1934 r. — Dział „A"

w dniu 31 marca 1934 r. Stan bierny

Grupa	Pozycja	Pasywa	Wartość Sumy pozycyj zł gr	Sumy grup zł gr	Uwagi i objaśnienia
I.		**Długi długoterminowe:**			
	1.	Inne długi długoterminowe .	288.446,64	288.446,64	K. Bank Kr. 111.773,40 Bank G. Krj. 176.673,24 288.446,64
II.		**Pasywa przedsiębiorstw kom.:**	—	—	
III		**Pasywa fundacyj:**	—	—	
IV.		**Długi krótkoterminowe:**			
	1.	Pożyczki krótkoterminowe KKO.	32.269,36	32.269,36	Zw. Kom. 24.819,91 Szpital Pow. 7.449,45 32.269,36
V.		**Sumy przechodnie:**			
	1.	Sumy skarbowe . . .	87,45		
	2.	Sumy związków komunalnych .	22.084,30		
	3.	Inne instytucje	26.590,46		Od wypadków w roln.
	4.	Różne	18.573,22	67.335,43	
VI.		**Fundusze specjalne:**	—	—	
VII.		**Inne pasywa:**			
	1.	Wierzyciele różni . . .	59.718,43	59.718,43	Zw. Kom. 49.147,02 Szpital Pow. 10.571,41 59.718,43
VIII.		**Deponenci**	31.302,00	31.302,00	Depozyt got. 1.302,— List hipot. 30.000,— 31.302,—
IX.		**Majątek związku komun.:**			
	1.	Fundusz obrotowy związku kom.	424.095,68	424.095,68	Mająt. wyn. 710.846,07 Nadw. Zw. K. 12.923,98 Nadw. Szpit. P. z lat ub. 1.688,89 725.458,94 Dług Zw. K. 288.446,64 Nied. Szp. P. 12.916,62 301.363,26 725.458,94 301.363,26 424.095,68
		Suma stanu biernego:		903.167,54	
		Zobowiązania względne:			
	1.	Gwarancje udzielone . . .	—	—	
	2.	Różni za gwarancje . . .		21.250,00	
		Ogółem:		924.217,54	

XI. Sprawozdanie z gospodarki drogowej za rok 1933/34

Wydział Powiatowy ma we własnym zarządzie:

a) dróg państwowych . . .	31,070 km
b) dróg wojewódzkich . . .	42,765 km
c) dróg powiatowych . . .	68,458 km
d) dróg gminnych . . .	3.865 km
razem:	146,158 km

Na administrację ogólną t. j. na pobory budowniczego powiatowego i siły kancelaryjnej włącznie świadczeń socjalnych i na wydatki ogólne wydano 8.413,25 zł, z czego przypada w stosunku kilometrowym:

a) na drogi państwowe . .	1.798,69 zł
b) na drogi wojewódzkie . .	2 436,95 zł
c) na drogi powiatowe i gminne .	4.177,61 zł

Na pobory drogomistrzów i ogrodnika powiatowego włącznie świadczeń socjalnych wydano 8.222,10 zł, z czego przypada w stosunku kilometrowym:

a) na drogi państwowe . .	1.776,73 zł
b) na drogi wojewódzkie . .	2.407,17 zł
c) na drogi powiatowe i gminne .	4.038,20 zł

Na kolony drożnicze włącznie świadczeń socjalnych wydano 13.267,14 zł, z czego przypada w stosunku kilometrowym:

a) na drogi państwowe . .	1.000,10 zł
b) na drogi wojewódzkie . .	6.990,50 zł
c) na drogi powiatowe i gminne .	5.276,54 zł

Wykaz dostarczonego i zużytego materjału w m^3 na drodze państwowej

	Kamień surowy	Tłuczeń	Bruczek	Żwir
Przejęto z roku 1932/33	952	4.142	529	85
W ciągu roku 1933/34 zakupiono . . .	10	—	—	314
Z kamienia surowego wybito . . .	—	956	28	—
razem:	962	5.098	557	399
zużyto:	956	348	214	341
Pozostaje na rok 1934/35:	6	4.750	343	58

Na drodze państwowej w Więcborku, ul. Gdańska, położono 1.016 m^2 półbruczku (155 mb. × 6,50 m) przyczem zużyto: 154 m^3 półbruczku, 310 mb. krawężnika kamiennego i 106 m^3 żwiru, pozatem w Kamieniu, ul. Chojnicka, 430 m^2 półbruczku (70 mb. × 6,00 m), przyczem zużyto: 60 m^3 półbruczku. 70 m^3 tłucznia, 140 mb. krawężnika kamiennego i 62 m^3 żwiru. Ponadto na drodze państwowej odnowiono powłokę szabrową przy zmocnieniu latówki od stacji 26,3+70—26,8+70 (500 mb.), przyczem spotrzebowano: 176 m^3 tłucznia i 72 m^3 żwiru.

Wykaz dostarczonego i zużytego materjału w m^3 na drogach wojewódzkich

	Kamień surowy	Tłuczeń	Bruczek	Żwir
Przejęto z roku 1932/33	152	2.375	4	140
W ciągu 1933/34 roku zakupiono . . .	476	—	—	637
Z kamienia surowego wybito . . .	—	1.563	37	—
razem:	628	2 938	41	777
zużyto:	572	1.227	—	713
Pozostaje na rok 1934/35:	56	1.711	41	64

Na drogach wojewódzkich odnowiono powłokę szabrową przy wzmocnieniu latówki na odcinku Sępólno—Przepałkowo od stacji 45,7+30—46,2+15, 47,1—47,4 i od 48,7+65—49,0+25 (1.080 mb.), przyczem spotrzebowano: 365 m^3 tłucznia i 234 m^3 żwiru i na odcinku Dąbrówka od stacji 12,6+10—14,0 (1.390 mb.), przyczem spotrzebowano: 42 m^3 drobnego kamienia surowego, 762 m^3 tłucznia i 344 m^3 żwiru.

Wykaz dostarczonego i zużytego materjału w m^3 na drogach pow. i gminnych

	Kamień surowy	Tłuczeń	Bruczek	Żwir
Przejęto z roku 1932/33	348	878	8	230
W ciągu roku 1933/34 zakupiono . . .	648	—	—	508
Z kamienia surowego wybito . . .	—	863	34	—
razem:	996	1741	42	738
zużyto:	863	635	—	543
Pozostaje na rok 1934/35:	133	1106	42	195

Na drodze powiatowej Więcbork—Sypniewo odnowiono powłokę szabrową przy zmocnieniu latówki od stacji 9,5—10,8+12 (1312 mb.), przyczem zużyto 555 m^3 tłucznia i i 277 m^3 żwiru.

Ogółem z 2.391 m^3 kamienia surowego wybito: 99 m^3 półbruczku, 215 mb. krawężnika kamiennego i około 2.500 m^3 tłucznia.

Przeciętny koszt materjału wyniósł:

a) kamień surowy . . . . . . 7,50 zł
b) bruczek . . . . 22,— zł
c) żwir . . . . 4,— zł

Przeciętny koszt tłuczki 1 m^3 kamienia surow. 4,50 zł
Przeciętny koszt wybicia bruczku wyniósł 10,— zł

Konserwacja bieżąca

Przy łataniu i żwirowaniu powłok zużyto:

a) na drodze państwowej 102 m^3 tłucznia i 101 m^3 żwiru
b) na drogach wojewódzkich 58 m^3 tłucznia i 135 m^3 żwiru
c) na drogach pow. i gminnych 80 m^3 tłucznia i 266 m^3 żwiru

Rowów wyczyszczono:

a) na drodze państwowej na przestrzeni 5,— km
b) na drogach wojewódzkich na przestrzeni 10,5 km
c) na drogach powiatowych na przestrzeni 6,— km

razem: 21,5 km

Drogowskazy i znaki ostrzegawcze

W ubiegłym roku odnowiono niektóre drogowskazy, tablice orjentacyjne i gminne oraz kamienie stacyjne za łączną cenę 418,— zł.

Mosty i przepusty

Na drodze powiatowej Więcbork—Sypniewo w km 7,4—7,5 odbudowano mały mostek (2 m szer. i do łuku 1,50 m wysoki), przyczem zużyto: 2.000 sztuk cegły, 14½ ctr. cementu, 10 beczek wapna gaszonego i i 11 m^3 żwiru.

Zadrzewienie

Na uzupełnienie zadrzewienia na ulicy Józefa Piłsudskiego w Sępólnie i na inny materjał pielęgnacyjny i ochronny wydano 715,31 zł.

Spółki wodne

W powiecie istnieją 3 spółki wodne i to: w Sitnie, Wielowiczu i w Sępólnie. Okazuje się konieczność założenia jeszcze dwóch dalszych i to: w Kamieniu i Sypniewie. Również pożądane jest założenie jednej spółki drenarskiej w Wielowiczu.

Zestawienie

Na administrację ogólną	8.413,25 zł
Na pobory drogomistrzów i ogrodnika pow. włącznie świadczeń socj.	8.222,10 zł
Na kolony drożnicze włącznie świadczeń socjalnych	13.267,14 zł
Na materjał: kamień i żwir oraz wybicie bruczku i tłuczkę kamieni .	27.181,16 zł
Na przebudowę (kładzenie bruczku)	1.575,— zł
Na renowację	13.595,70 zł
Na zakup narzędzi i ich utrzymanie	775,85 zł
Na odnowienie drogowskazów, znaków ostrzegawczych i kamieni stacyjn.	418,— zł
Na naprawy mostów i przepustów	950,63 zł
Na utrzymanie alei owocowych	715,31 zł
razem:	75.114,14 zł

XII. Sprawozdanie Sekcji Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie

Ubezpieczenia od wypadków opierają się na ordynacji ubezpieczeniowej z dnia 19. VII. 1911 r.

Następująca statystyka wykazuje działalność Sekcji tutejszej w roku sprawozdawczym.

1. Na dzień 31. XII. 1933 r. było producentów (członków zakładu) .	3.968
a) rzeczywistego podatku gruntowego przedwojennego było . .	31.836,04 zł
b) fikcyjnego podatku gruntowego	568,— zł
c) wartość wynagrodzenia w gotówce i w naturaljach, które wszyscy robotnicy fachowi i urzędnicy rolni otrzymali w r. kalend. wynosi	147.928,70 zł
2. A. Ubezpieczonych przedsiębiorstw było ogółem	52.969,76 ha
w tem:	
1) głównych rolnych i leśnych było	3.888
w tem przedsiębiorstw obejmujących:	
a) nie więcej niż 20 ha	2.451
b) ponad 20 ha, jednakże nie więcej niż 30 ha . . .	541
c) ponad 30 ha	
2) ogrodniczych i cmentarnych	—
3) pobocznych przemysłowych	26
3. B. Ubezpieczonych czynności podlegających ubezpieczeniu:	
1) zwykłych robotników rolnych i leśnych (mężczyzn, kobiet oraz dzieci) było	5.986
2) robotników fachowych	63
3) urzędników rolnych	29
4) producentów wraz z żonami, a więc razem ubezpieczonych na zasadzie § 54 a statutu	5.017
5) członków rodziny	8.763

Składek na rzecz Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie ściągnięto w roku kalendarzowym 1933 mniej 2% tytułem należytości poborowej dla gmin 44.315,55 zł

Koszta administracyjne Sekcji za rok 1933/34 wynoszą . . . . 2.186,55 zł

Wobec wejścia w życie ustawy z dnia 28. III. 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym przejęła z dniem 1. I. 1934 r. agendę tutejszej Sekcji Ubezpieczalnia Społeczna w Bydgoszczy.

XIII. Opieka Społeczna

Kolegjum Wydziału Powiatowego rozpatrzyło w ciągu roku 62 odwołań od orzeczeń Zw. Wspierania Ubogich odmawiających udzielenia wsparcia z funduszów publicznych. Wsparcie gminne przyznało Kolegjum na mocy § 41 ustawy z dnia 1. VIII. 1883 r. w 34, a oddaliło w 28 wypadkach.

Wydział Powiatowy urządził tak jak w innych latach tak i w bieżącym 1 konferencję celem dokładnego zapoznania opiekunów społecznych z odnośnem ustawodawstwem i obowiązkami.

W roku sprawozdawczym było 136 osób ubogo-gminnych.

Liczba umysłowo-chorych w Zakładach pozostała bez zmian. Koszta utrzymania jednego chorego wynosiły w gminach wiejskich 1,80 zł, zaś w miastach niewydzielonych 1,10 zł. Na poczet tych kosztów przyznaje Powiatowy Związek Komunalny gminom wiejskim subwencję w wysokości $^{2}/_{3}$, zaś w gminach miejskich połowę kosztów utrzymania w Zakładzie. Resztę kosztów ponoszą obowiązkowo te gminy, w których chorzy nabyli ustawowe prawo do opieki trwałej.

Ponadto obdarzono z okazji Świąt Bożego Narodzenia 249 dzieci ubogich względnie bezrobotnych rodziców przez wydanie cukru, mąki i kaszki oraz obdarzono 96 osób ubogich datkiem w wysokości 5,— zł.

Ogólne koszta obdarzenia dzieci jak i ubogich wynosiły 940,84 zł.

XIII a. Akcja Pomocy Bezrobotnym

w okresie od 1 kwietnia 1933 r. do 31 marca 1934 r.

W związku z ustawą z dnia 16. III. 1933 r. o Funduszu Pracy rozwiązano na posiedzeniu w dniu 28. XII. 1933 r. Komitet Lokalny Funduszu Pomocy Bezrobotnym powiatu sępoleńskiego i temsamem zgodnie z dekretem Przewodniczącego Komitetu Wojewódzkiego Funduszu Pracy powołano Komitet Funduszu Pracy powiatu sępoleńskiego, w skład którego weszli:

1) p. Ornass Jan, Starosta Powiatowy, jako Przewodniczący
2) p. Schweitzer Bolesław z Wituni „ zast. Przewodn.
3) p. Twarogowski Stanisław z Sępólna „ sekretarz
4) ks. dziekan Wilmowski z Więcborka „ członek
5) ks. proboszcz Grudziński z Sępólna „ członek
6) p. Lindecki Piotr z Więcborka „ członek
7) p. Ernest Paweł z Kamienia „ członek
8) p. Kowalski Jan z Sitna „ członek
9) p. Buława Józef z Lutowa „ członek
10) p. Senske Augustyn z Wałdowa „ członek
11) p. Sobierajczyk Stanisław z Sępólna „ członek
12) p. Stasiewski Józef z Więcborka „ członek
13) p. Ratkowski Kajetan z Sępólna „ członek
14) p. Rajewski Kasper z Kamienia „ członek
15) p. Daroń Jan z Kamienia „ członek
16) p. Schmeckel Edward z Sośna „ członek
17) p. Berendt Feliks z Sępólna „ członek

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzą:

1) ks. proboszsz Grudziński z Sępólna jako Przewodniczący
2) p. Sobierajczyk Stanisław z Sępólna „ członek
3) p. Rajewski Kasper z Kamienia „ członek
4) p. Ratkowski Kajetan z Sępólna „ członek
5) p. Stasiewski Józef z Więcborka „ członek

Dochody:

1) urzędnicy państwowi i samorządowi		184,12 zł
2) urzędnicy prywatni		13,65 zł
3) handel		150,37 zł
4) rolnicy		2.682,15 zł
5) przemysł i rzemiosło		131,63 zł
6) inne zawody		1.158,12 zł
7) widokówki		273,— zł
	razem:	4.593,04 zł
8) dochody od Komitetu Funduszu Pracy Województwa Pomorskiego tytułem subwencji zwrotu kosztów transportu produktów i wypieku chleba		7.231,81 zł
9) sumy przejściowe (pożyczki chwilowe)		2.199,80 zł
	razem:	14.024,65 zł
wartość produktów w naturze		10.219,67 zł
	ogółem:	24.244,32 zł

Rozchody:

1) zatrudnienie bezrobotnych			6.332,24 zł
2) doraźne zapomogi			100,80 zł
3) cele kulturalno-oświatowe			150,— zł
4) koszty administracji			226,70 zł
5) sumy przejściowe (zwrócone pożyczki)			2.264,45 zł
6) wypiek chleba			2.750,26 zł
7) zakup mąki			6,66 zł
8) koszty przewozu produktów:			
a) węgla	1.747,71 zł		
b) mąki	318,43 zł		
c) mieszanki kaw. cukr.	108,57 zł		
d) cukru	9,11 zł		
e) worków	6,91 zł		
f) cebuli	2,51 zł		2.193,54 zł
		razem:	14.024,65 zł
		pozostałość w kasie:	—
		razem:	14.024,65 zł
		wydano produktów w wartości:	10.219,67 zł
		ogółem:	24.244,32 zł

Komitet Funduszu Pracy Województwa Pomorskiego przydzielił produktów w naturaljach:

1) węgla	170.000 kg	w wartości	2.732,31 zł
2) mąki	27.000 kg	w wartości	6.045,— zł
3) cukru	500 kg	w wartości	102,16 zł
4) cebuli	100 kg	w wartości	8,— zł
5) mieszanki kaw. cukr.	46 skrzyń	w wartości	1.325,54 zł
oraz zakupiono mąki	37 kg	w wartości	6,66 zł
		razem wartość:	10.219,67 zł

Powyższe naturalja rozdzielono bezpłatnie między potrzebujących pomocy, a mianowicie:

1) węgiel:

bezrobotnym w Sępólnie	100.000 kg
bezrobotnym w Więcborku	70.000 kg
razem:	170.000 kg

2) **mąka:**

a) na wypiek chleba dla bezrobotnych w miastach zużyto 24.471 kg czyli chleba 32.396,35 kg
b) wydano w formie surowej bezrob. z gmin 2.566 kg

razem: 27.037 kg

3) **cukier:**

a) na dożywianie dzieci w szkołach 315 kg
b) na dożywianie dzieci w ochronkach 185 kg

razem: 500 kg

4) **mieszanka kawowo-cukrowa:**

a) bezrobotnym w miastach wydano 35.939 kostek
b) bezrobotnym w gminach wydano 10.061 kostek

razem: 46.000 kostek

XIV. Szpital Powiatowy w Więcborku

Liczba chorych leczonych w ciągu roku 1933/34 — 390.
Liczba dni leczenia w ciągu roku 1933/34 — 5980.
Na jednego chorego przypada przeciętnie 15½ dni leczenia. Stanowisko Dyrektora Szpitala Powiatowego zajmuje p. Dr. med. Wiktor Górski z Więcborka.

XV. Sprawozdanie Kolonji Letniej w Kamieniu

Wydział Powiatowy urządził jak już od lat, tak i w roku 1933 kolonję letnią w Zakładzie św. Anny w Kamieniu dla 30 dzieci płci żeńskiej narodowości polskiej zamieszkałych na terenie Polskiego Górnego Śląska i to w czasie od 1. VII. — 31. VII. 1934 r.

Koszta kolonji letniej wynosiły 2.197,30 zł.

XVI. Sprawozdanie z działalności Komisji Oświatowej

Świetlice

W dalszym ciągu pracowała Komisja Oświatowa nad uruchomieniem świetlic w powiecie. W roku sprawozdawczym urządzono 8 dalszych świetlic i to w następujących miejscowościach: Komierowie, Zalesiu, Wałdowie, Sypniewie, Dużej Cerkwicy, Zbożu, Swidwiu i Lutówku. Obecnie znajduje się w powiecie 20 świetlic. Dziennie zbiera się młodzież w świetlicach i spędza czas przy czytaniu książek względnie grach towarzyskich.

Kierownikami świetlic są w przeważnej mierze pp. nauczyciele, którzy urządzają wykłady względnie pogadanki, ćwiczą śpiew i występy teatralne. Niektóre świetlice wyposażone są w radjoaparaty. Dążeniem Komisji jest zaprowadzić w wszystkich świetlicach radjoaparaty. Przeciętna frekwencja uczestników wynosi 20—23 osób.

Koszta wyposażenia świetlic przez tutejszy Związek Komunalny wynosiły w bieżącym roku 1.400,— zł.

Bibljoteki

Akcję bibljoteczną na terenie powiatu prowadzi Towarzystwo Czytelni Ludowych. Liczba bibljotek wynosi osiem z 1.700 tomami, między któremi następuje co pewien czas wymiana książek.

Ochronki

Wydział Powiatowy utrzymuje własnym kosztem ochronkę w Sypniewie.

XVII. Hodowla bydła rasowego

W roku sprawozdawczym przedstawiono do lincencji 118 stadników, z których uznano za zdatne do celów hodowlanych 70.

W porównaniu do roku ubiegłego ilość przyjętych buhaji wzrosła, taksamo i stan przedstawionych stadników się poprawił.

Również w stanie utrzymania buhaji gminnych nastąpiła poprawa. Komisja informowała się u poszczególnych hodowców utrzymujących buhaje gminne i nie spotkała się z słowami niezadowolenia, lecz przeciwnie zauważyła, że rolnicy z coraz to większem uznaniem i zrozumieniem odnoszą się do stacyj gminnych widząc dodatne rezultaty (potomstwa). W roku ubiegłym mogła już Komisja zalicencjonować bez zastrzeżeń kilka zupełnie dobrych buhaji, pochodzących po stadnikach gminnych.

W ciągu roku uzupełniono 6 stacyj. Ogólne koszta nabycia wynoszą 2.139,70 zł, z tego płaci Skarb Państwa 10%, powiat 25% a gmina 65%. Taksamo odnosi się do kosztów utrzymania.

Pozatem założono 3 stacje knurów, również za subwencją Wydziału Powiatowego i Pomorskiej Izby Rolniczej.

XVIII. Administracja wójtostw

Obwody wójtowskie pozostały niezmienione. Na stanowiskach wójtów wzgl. ich zastepców nie zaszły zmiany. Odszkodowanie wójtów za sprawowanie urzędu ustalił Wydział Powiatowy w wysokości 40 groszy od duszy w stosunku rocznym.

W roku 1933 przeprowadzono lustrację wójtostw na obwód Komierowo, Przepałkowo, Sypniewo, Jastrzębiec, Płocicz, Orzełek, Duża Cerkwica i Iłowo.

XIX. Administracja gmin wiejskich

W administracji gmin wiejskich zaszły następujące zmiany:

- p. Jan Tarlach został zatwierdzony na sołtysa gminy Duża Cerkwica,
- p. Franciszek Gappa został zatwierdzony na sołtysa gminy Witkowo,
- p. Zygmunt Jurkowski został mianowany komisarycznym sołtysem na gminę Jazdrowo.

W wszystkich gminach wiejskich składał się zarząd gminny z sołtysa i dwóch ławników. Liczba radnych wynosiła w poszczególnych gminach od 6—21.

Gmina Jastrzębiec zbudowała w roku 1933 nowy dom gminny, w którym mieszczą się 2 mieszkania jednopokojowe z kuchnią, jedno dwupokojowe z kuchnią, sklep i sala.

Koszty budowy domu gminnego wynoszą 10.500,— zł. W reszcie gmin wiejskich ważniejszych inwestycyj nie przeprowadzono z wyjątkiem gminy Orzełek i Dąbrówka, w których ukończono brukowanie ulic.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono szczegółowe lustracje 38 sołectw i kas gminnych.

Zgodnie z postanowieniem ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) uchwalił Wydział Powiatowy podzielić powiat na sześć gmin zbiorowych, a mianowicie:

1) **Gmina zbiorowa Sępólno** z siedzibą urzędową w Sępólnie.

W skład tej gminy wchodzą następujące dotychczasowe gminy wiejskie i obszary dworskie:

Dziechowo, Lutowo, Lutówko, Niechorz, Piaseczno, Radońsk, Sikorz, Wiśniewa, Wiśniewka, obszar dworski Lutówko z wyjątkiem części wymienionych w punkcie 2, 5 i 6, i obszar dworski Trzciany.

2) **Gmina zbiorowa Więcbork** z siedzibą w Więcborku.

W skład tej gminy wchodzą następujące dotychczasowe gminy wiejskie i obszary dworskie:

Nowydwór, Pęperzyn, Sitno, Śmiłowo, Suchorączek, Witunia, Wysoka, Zakrzewek, Zboże, obszar dworski Suchorączek i część obszaru dworskiego Lutówko mająca oznaczenie katastralne Leśnictwo Więcbork.

Prócz wyżej wymienionych miejscowości projektowano włączyć do Gminy Więcbork dotychczasową gminę wiejską Runowo Kraińskie, Zabartowo, Borzyszkowo i obszary dworskie Runowo Krainskie i Runowski Młyn powiatu wyrzyskiego.

3) **Gmina zbiorowa Kamień** z siedzibą w Kamieniu.

W skład tej gminy wchodzą następujące dotychczasowe gminy wiejskie i obszary dworskie:

Dąbrówka, Duża Cerkwica, Mała Cerkwica, Obkas, Orzełek, Płocicz, Witkowo, a ponadto z powiatu tucholskiego obszar dworski Radzimin.

4) **Gmina zbiorowa Wałdowo** z siedzibą w Wałdowie.

W skład tej gminy wchodzą następujące dotychczasowe gminy wiejskie i obszary dworskie:

Dębiny, Komierowo, Obodowo, Przepałkowo, Wałdowo, Wałdówko, Włościborz, Wilkowo, Zalesie, obszary dworskie: Komierowo, Przepałkowo, Wałdówko i Skarpa.

5) **Gmina zbiorowa Wielowicz** z siedzibą w Wielowiczu.

W skład tej gminy wchodzą następujące dotychczasowe gminy wiejskie i obszary dworskie:

Jastrzębiec, Płosków, Rogalin, Rostoki, Sośno, Szynwałd, Wielowicz, Wielowiczek, obszary dworskie: Karolewo, Rogalin, Sośno i część obszaru dworskiego Lutówko mająca oznaczenie katastralne Leśnictwo Swidwie.

6) **Gmina zbiorowa Sypniewo** z siedzibą w Sypniewie.

W skład tej gminy wchodzą następujące dotychczasowe gminy wiejskie i obszary dworskie:

Jeleń, Iłowo, Lubcza, Sypniewo, Zakrzewska Osada, obszar dworski Iłowo i część obszaru dworskiego Lutówko mająca oznaczenie katastralne Leśnictwo Nowydwór.

XX. Administracja Urzędów Stanu Cywilnego

W administracji Urzędów Stanu Cywilnego nie zaszły zmiany. Obwody Urzędów Stanów Cywilnego pozostały również niezmienione. Urzędnicy Stanu Cywilnego pobierają tytułem wynagrodzenia za sprawowanie urzędu 20 groszy od duszy rocznie.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono lustrację Urzędów Stanu Cywilnego na obwód Więcbork (mieszany), Iłowo, Jastrzebiec, Duża Cerkwica, Orzełek, Sośno, Kamień, Wałdowo, Płocicz i Zakrzewek.

W powiecie zarejestrowano w roku 1933: a) urodzeń 597, b) ślubów 232, c) śmierci 398.

XXI. Sprawozdanie

Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu sępoleńskiego w Sępólnie wraz z jej Oddziałami w Więcborku i w Kamieniu za rok 1933.

I. Cel i organizacja:

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu sępoleńskiego w Sępólnie wraz z jej Oddziałami w Więcborku i Kamieniu jest instytucją bankową prawa publicznego o pupilarnej pewności, posiada odrębną osobowość prawną i korzysta w granicach jej statutu z uprawnień przyznanych Komunalnym Kasom Oszczędności rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia

13 kwietnia 1927 r. o Komunalnych Kasach Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 339). Terytorjalny zakres działania stanowi obszar powiatu sępoleńskiego. Celem Komunalnej Kasy Oszczędności jest ułatwienie gromadzenia oszczędności najszerszym warstwom społecznem oraz lokowanie ich w sposób pewny jak i udzielenie taniego i dogodnego kredytu, Kasa dąży do podniesienie dobrobytu materjalnego warstw drobnych i średnich, załatwia również inne transakcje finansowe w ramach statutu zatwierdzonego dnia 10 września 1928 r. oraz specjalnych przepisów względnie dekretów Władz Nadzorczych.

II. Organami i władzami Kasy są:

1. **Rada Kasy:** do której należą pp. Jan Daroń z Kamienia jako przewodniczący, kupiec Aleksy Klein z Sępólna jako zastępca przewodniczącego, a jako członkowie Juljan Gliszczyński ze Zboża, Leon Naftyński, Naczelnik Sądu z Więcborka i Florjan Gracz ze Sypniewa, rolnik.

2. **Zarząd Kasy:** w skład którego wchodzą pp. burmistrz Ernest Paweł z Kamienia jako naczelnik, Lucjan Prądzyński ze Skarpy jako zastępca naczelnika i Bolesław Schweitzer, właściciel ziemski z Wituni.

3. **Komisja Rewizyjna:** składa się z przewodniczącego p. Edmunda Glazika, kupca z Sępólna oraz dwóch członków pp. Kaspera Rajewskiego z Kamienia i Pawła Szalskiego, mistrza ślusarskiego z Więcborka.

4. **Urzędnicy K. K. O.:** Kierownik Centrali Konrad Brandt, zastępca kierownika Paweł Płaczkowski oraz 4 księgowych, zaś kierownikiem Oddziału w Więcborku jest A. Bruski, a w Kamieniu J. Puterczak.

5. **Sejmik Powiatowy:** jest władzą kontrolującą oraz Związkiem Poręczającym Komunalnej Kasy Oszczędności. Kontrolę nad Kasą sprawuje za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Pan Wojewoda Pomorski jest władzą nadzorczą I-szej instancji, który współdziała z Izbą Wojewódzką w myśl § 59 rozporządzenia Min. Spraw Wewn. i Min. Skarbu z dnia 26. III. 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 424) w przypadkach przepisami oznaczonych. Władzę Nadzorczą II-giej instancji jest Minister Spraw Wewnętrznych działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

III. Zarys rozwoju Kasy Oszczędności od założenia:

Od 15. VII. 1919 r. do dnia 22. I. 1920 r. była Kasa samodzielna, lecz pod Zarządem w Złotowie pod nazwą „Kreissparkasse des Kreises Flatow (Ost)" w Sępólnie. Z dniem 23. I. 1920 r. to jest z dniem przejęcia rządów przez władze polskie stała się Kasa samodzielną instytucją pod nazwą „Powiatowa Kasa Oszczędności w Sępólnie", a dopiero z dniem 1 stycznia 1929 r. na podstawie rozp. Prezydenta Rz. P. z dnia 13. IV. 1927 r. o Komunalnych Kasach Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 339) oraz rozp. wykonawczego z dnia 26. III. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 424) istnieje instytucja ta pod nazwą „Komunalna Kasa Oszczędności powiatu sępoleńskiego w Sępólnie", która przejęła wszelkie aktywa i pasywa dawniejszej Powiatowej Kasy Oszczędności w Sępólnie.

Dzięki pomocy i poparciu ze strony władz nadzorczych jak i Komunalnego Banku Kredytowego oraz innych banków państwowych przez udzielenie większych kredytów w formie redyskontu i innych Komunalna Kasa Oszczędności powiatu sępoleńskiego w Sępólnie przychodzi z poważną pomocą finansową przedewszystkiem dla rolnictwa, przemysłu i handlu.

O powyższem świadczą następujące dane:

Z pożyczek udzielonych w ogólnej kwocie zł 1.852.854,20 korzystają: 1) rolnicy 35,6%, 2) kupcy 27,8%, 3) rzemieślnicy 10,6%, 4) przemysł 11.4%, 5) urzędnicy 4,6%, 6) inne zawody 10%.

Przegląd ogólny za czas od 1924 r. do 1933 r.

Rok	Kwart. ilość	Obroty do- i rozchody	Suma bilansowa jedna strona	Oszczędność i wkłady na r. b.	Pożyczki udzielone	Fundusze rez. i inne
1924	4	2.863.460,52	165.583,91	143.663,65	152.698,09	4.920,26
1925	4	13.986 048,47	620.241,07	579.225,21	593.860,37	15.344,—
1926	4	13.392.522,12	803 421,11	748.115,11	755.447,61	29.596,05
1927	5	30.274 650,15	1.592.139,55	759.320,05	1.070.849,99	164.726,73
1928	3	36.202.403,11	2 260.269,83	949.775,32	1.478.198,45	168.158,73
1929	4	72 898.154,29	2.319.795,67	947.369,30	1.858.706,42	161.790,44
1930	4	63.592.486,10	2 692.971,54	998.442,06	2.197.786, —	124.905,15
1931	4	64.511.618,45	2.460.470,53	987.679 14	2.168.748,04	200.814,97
1932	4	47.581.644,38	2.301.567,82	925.801,60	1.907.202,15	219.935,01
1933	4	37.438.375,76	2.182.728,63	987.237,05	1.852.854,20	183.098,83

W roku 1933 tj. od 1 stycznia 1933 r. do 31 grudnia 1933 r. opracowano weksli 6503 na sumę 2.483.215,64 zł, zainkasowano weksli i dokumentów w Zastępstwie Banku Polskiego 2544 na sumę zł 888.257,64 innych weksli inkasowych zainkasowano 1829 na kwotę zł 486.335,04.

Udzielono nowych innych pożyczek 213 na zł 105.674,90. Wpłat i wypłat oszczędnościowych było 2434 na sumę zł 894.214,04 oraz załatwiono pism, awizacji itp. 23560.

XXI a. Bilans Netto

Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu sępoleńskiego w Sępólnie

Aktywa — per 31 grudnia 1933 r. — Pasywa

Aktywa	
1) Gotówka	8.335,97 zł
2) Banki	21.816,87 zł
3) Papiery wart. (własne)	4.788,75 zł
4) Papiery wart. fund. zas.	10.338,84 zł
5) Weksle dyskontowe	1.130.420,95 zł
6) Pożyczki na skrypty dł.	896,37 zł
7) Pożyczki na rach. bież.	460.488,43 zł
8) Pożyczki term. pod zast.	184.317,16 zł
9) Pożyczki hipoteczne	2.459,16 zł
10) Pożyczki komunalne	74.272,13 zł
11) Ruchomości	8.123,60 zł
12) Nieruchomości	44.261,02 zł
13) Różne	106.661,44 zł
14) Strata	109.666,08 zł
	2.166.846,77 zł
15) Weksle do inkasa	15.881,86 zł
	2.182.728,63 zł

Pasywa	
1) Kapitał zakładowy	86.000,— zł
2) Fundusz rezerwowy	93.729,09 zł
3) Inne rezerwy	3.369,74 zł
4) Wkłady instyt. państw., samorząd. i innych	73.189,94 zł
5) Wkłady osób fiz. i firm prywatnych	841.921,16 zł
6) Salda kred. rach. bież. osób fiz. i firm pryw.	44.050,80 zł
7) Salda kred. rach. bież. inst. państw. i samorz.	28.075,15 zł
8) Redyskont weksli	233.467,97 zł
9) Kredyt udziel. Kasie	550.722,99 zł
10) Zobowiązanie hipot.	21.653,46 zł
11) Różne	190.666,47 zł
	2.166.846,77 zł
12) Różni za inkasa	15.881,86 zł
	2.182.728,63 zł

Rachunek strat i zysków

Straty — per 31 grudnia 1933 r. — Zyski

Straty			Zyski	
1) Procenty i prowizje zapłacone i dopisane		145.603,93 zł	1) Procenty	142.126,21 zł
2) Koszty administracyjne:			2) Inne	202,60 zł
a) osobowe	43.391,76		3) Straty	109.666,08 zł
b) rzeczowe	4.742,21	48.133,97 zł		
3) Podatki i opłaty skarb.		834,45 zł		
4) Straty na dłuż. niewypł. i wątpliwe pretensje		55.541,48 zł		
5) Odpisy amortyzacyjne:				
a) nieruchom.	903,46			
b) ruchomości	902,60	1.806,06 zł		
6) Inne		75,00 zł		
		251 994,89 zł		251.994,89 zł

Z e s t a w i o n o:
Sępólno, dnia 20 lutego 1934 r.

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu sępoleńskiego w Sępólnie

(—) Brandt (—) Płaczkowski

R e w i d o w a n o:
Sępólno, dnia 24 marca 1934 r.

K o m i s j a R e w i z y j n a:

(—) Glazik (—) Szalski (—) Rajewski

Sępólno, dnia 1. X. 1934 r.

WYDZIAŁ POWIATOWY:

(—) **Ornass**, Starosta Powiatowy
(—) **Prądzyński** (—) **Schweitzer** (—) **Klein**
(—) **Rajewski** (—) **Daroń** (—) **Kowalik**